Interpellasjon til Kommunestyret 11. desember 2025

Gratis kjernetid i SFO – diskriminerende praksis i Sortland kommune

Gratis kjernetid i skolefritidsordningen (SFO) ble innført for å gi alle barn reell tilgang til et sosialt og pedagogisk fellesskap – uavhengig av foreldrenes økonomi eller arbeidstid. Dette er en viktig og riktig sosial reform, vedtatt av Stortinget og hjemlet i opplæringslova § 4-5 og opplæringsforskrifta § 2-2. Etter forskrifta har elever på 1.–3. trinn som har plass i SFO, rett til 12 timer gratis SFO per uke, og kommunen skal – så langt det er praktisk mulig – gi foreldrene tilbud om å fordele disse timene på alle dagene kommunen har SFO. Utdanningsdirektoratets rundskriv Udir-4-2023 slår i tillegg fast at «kommunen må sørge for at gratisdelen gir et reelt gratis tilbud for alle. Gratisdelen må ikke organiseres slik at foreldre likevel må betale for deler av et ordinært tilbud for å kunne benytte seg av de 12 gratis timene.»

Slik Sortland kommune praktiserer ordningen i dag, mener jeg at både lovens intensjon og disse føringene blir satt til side.

Kommunen har bestemt at de 12 gratis timene kun kan brukes på ettermiddagstid, etter skoletid. Barn som kommer tidlig om morgenen – fordi foreldrene må på jobb før skolestart – får dermed ikke ta del i den gratis kjernetiden. Disse barna får ikke komme inn på SFO, men må sitte ute og vente til skolen åpner klokken 08.30.

Resultatet er at foreldre med tidlig arbeidstid i praksis blir tvunget til å betale for SFO for å dekke et behov som den lovpålagte gratis kjernetiden egentlig skulle møte. Samtidig er det foreldre med fleksibel arbeidstid – ofte i høyere inntektsgrupper – som får reell glede av ordningen. Det gir en usosial og etter mitt syn ikke-likeverdig praktisering av en nasjonal velferdsreform.

Dette bryter etter min vurdering med:

- opplæringslova § 4-5 jf. Opplæringsforskrifta §2-2, som gir alle elever på 1.–3. trinn rett til 12 timer gratis SFO per uke, og som krever at gratisdelen, så langt det er praktisk mulig, skal kunne fordeles på alle dager kommunen har SFO,
- Utdanningsdirektoratets føringer i Udir-4-2023 om at gratisdelen må gi et reelt gratis tilbud for alle, og ikke organiseres slik at foreldre likevel må betale for deler av et ordinært tilbud,
- og prinsippet om likeverdighet og ikke-diskriminering i offentlige tjenester, slik dette også gjenspeiles i rammeplanen for SFO.

Slik Sortland praktiserer ordningen nå, blir barn fra familier med turnusarbeid, sykehus, butikk, transport og andre yrker med tidlig oppmøte stilt dårligere enn andre. Det mener jeg er urimelig og i strid med intensjonen om at gratis SFO skal utjevne forskjeller – ikke forsterke dem.

Spørsmål:

1. Mener ordføreren at Sortland kommune, slik ordningen nå praktiseres, oppfyller lovens og forskriftens krav om et likeverdig og reelt gratis SFO-tilbud for alle elever på 1.–3. trinn som har plass i SFO?

2. Er ordføreren enig i at praksisen i særlig grad ekskluderer barn fra familier med tidlig arbeidstid, og dermed undergraver intensjonen bak gratis kjernetid i SFO?
3. Vil ordføreren ta initiativ til at kommunen endrer praksis, slik at gratistimene også kan brukes på morgenen der det er behov for det, i tråd med opplæringslova, opplæringsforskrifta og Utdanningsdirektoratets føringer?